

DOI: 13.33310/2518-7813-2019-65-2-218-223
УДК 37.378

Ільдико ОРОС

доктор філософії, ректор, Закарпатський угорський інститут
ім. Ференца Ракоці II
e-mail: ildiko@kmf.uz.ua

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ ДОРΟΣЛОГО НАСЕЛЕННЯ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Питання підвищення конкурентоспроможності країни, а також розвитку освіти дорослого населення упродовж тривалого часу, починаючи з середини XIX століття, завжди знаходилися в полі зору влади Великої Британії, визначалося законодавчо-нормативною базою. У XIX столітті інтенсивно відбувався розвиток освіти дорослого населення, видавалися директивні матеріали, які сприяли освіті дорослих, адже її прогрес був необхідний для зростаючої економіки країни.

Значного розвитку набуває освіта дорослих у XX столітті. В країні видаються відповідні документи (найбільш відомі – «зелені» і «білі» документи), в яких зазначено необхідність проведення консультацій з проблем освіти дорослих, здійснення роз'яснення питань розвитку освіти дорослого населення, зазначених у директивних матеріалах.

Ключові слова: законодавче забезпечення, система освіти, доросле населення, Велика Британія, директивні матеріали.

Проблемі освіти дорослих приділяється суттєва увага в освітній політиці розвинутих країн. Вона розглядається як механізм досягнення стійкого економічного розвитку, гарантування громадянського прогресу та демократичного устрою суспільного життя; як вияв відповідальності суспільства за формування людського та соціального капіталу, який є ключовим елементом сучасного суспільства знань.

Розвиток освітньої системи дорослих у Великій Британії визначається законодавчо-нормативною базою, яку становлять закони про освіту – основні юридичні документи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз освіти дорослих у Великій Британії здійснено і конкретизовано у роботах А. Гончарук, Е. Котлякової, Р. Теслі, Н. Kilpi-Yaakonen, D. Von de Villeena, S. Schürer, X-P. Blossfeld та ін.

Ми поставили завдання коротко схарактеризувати законодавче забезпечення системи освіти дорослого населення у Великій Британії.

Початок освіти дорослих у Великій Британії на державному рівні поклав закон «Про освіту» (1902 р.). У законі визначена активна позиція університетів та освітньої асоціації робітників у справі просвіти дорослого населення Великої Британії. Визначена роль органів місцевої влади із забезпечення освіти дорослих програмами технічної освіти [1, 53–59].

Законом «Про освіту» (1944 р.) не лише передбачалось створення єдиної національної системи освіти, а й урегулювання освіти дорослих [2, 9].

У 1944 р. вийшов і проект закону «Про освіту дорослих», який гарантував розвиток освіти дорослих у післявоєнний період, адже в документі

зазначалося, що для навчання населення віком понад 18 років місцева освітянська влада мала забезпечити умови для навчання дорослого населення [3, 31].

Відповідно до закону «Про освіту» (1944 р.) у Великій Британії були відкриті шкільні центри з початкової «альтернативної» педагогічної підготовки вчителів для дорослих студентів [2, 9].

На основі аналізу наукових джерел представляємо історичний екскурс директивних матеріалів стосовно розвитку освіти дорослих. Слід зазначити, що з відкриттям першої школи для дорослих у Ноттінгемі у 1798 р. були закладені передумови подальшого розвитку додаткової освіти дорослих у Великій Британії. В Акті «Про освіту» (1902 р.) наголошено, що межі етапу зародження додаткової освіти дорослих визначені заснуванням у 1854 р. Лондонського коледжа для робочих [4, 18–19, 28]. У 1854 р. була видана постанова про заснування вказаного коледжа [4, 21].

70-ті роки XX століття ознаменувалися університетським рухом (1873 рік було оголошено початком університетського руху), який був спрямований на посилення додаткової освіти. В ці роки викладачі Кембриджського університету пропонували новий вид освіти дорослих – вони стали ініціаторами читання лекцій поза стінами університету [4, 22].

У законах «Про загальну початкову освіту» (1870 р.) та «Про технічну освіту», виданому у 1889 році, зосереджено основні чинники, що інтенсифікували необхідність концептуального обґрунтування поняття «освіта дорослих». У зв'язку із поширенням освіти дорослого населення створюються нові коледжі або технічні навчальні

заклади, що знаходилися під контролем рад графств [1, 53–59]. З метою розв'язання фінансових та проблем контролю за освітою дорослого населення у 1889 р. виходить закон «Про регулювання витрат на додаткову освіту дорослих», який регулював витрати на цю освіту та рекомендував місцевим органам влади контролювати освітню роботу з дорослими, а також роботу меценатів та добровільних організацій, які забезпечують додаткову освіту дорослого населення у Великій Британії [4, 21].

У 1893 р. Рада з питань освіти видала постанову «Про додаткові вечірні школи», яка надавала вечірнім школам більш широку підтримку у формі субсидій при викладанні предметів: англійська мова, історія, географія, права та обов'язки громадянина, геометрія, основи фізики та хімії; стенографія, друкування, курси крою та шиття [3, 33].

Як видно із зазначеного, в ХІХ столітті у Великій Британії розвиток освіти дорослого населення відбувався інтенсивно: видавалися закони, постанови, що сприяли освіті дорослих, прогрес якої був необхідний для зростання економіки країни.

Значного розвитку набуває освіта дорослих у першій половині ХХ століття: обґрунтовується необхідність одержання робітниками вищої освіти у зв'язку із значним удосконаленням виробництва; з цією метою створюються об'єднання, різноманітні робітничі організації, університети заочної освіти. Зокрема, у 1903 р. утворилась «Освітня асоціація робітників», яка розробляла для дорослих студентів програми, університети забезпечували їх викладачами [4, 24]. Звертає на себе увагу той факт, що були прийняті урядові постанови «Про організацію курсів гуманітарної освіти» (1924 р.), «Про розширення освітньої роботи з дорослими» (1931 р.; 1938 р.), які сприяли організації університетами та добровільними асоціаціями курсів гуманітарної освіти, розширенню заочної освіти, стимулювали освітню роботу з дорослими (якщо дорослі студенти одержували якісні знання в результаті відвідування занять, вони одержували максимальні субсидії). Слід зазначити, що основна увага постановив фокусувалась на потребах дорослих студентів сільської місцевості. Забезпечував розвиток освіти дорослих і Закон «Про освіту» 1945 р. [4, 31].

У 1948 р. у Великій Британії було засноване Центральне бюро освітніх візитів і обмінів, яке відіграє значну роль в організації різних програм з обміну. Зокрема, була створена програма Оріон. Її мета: обмін досвідом, здійснення більшої мобільності, оволодіння іноземними мовами, обізнаність з європейською культурою.

Особливої ваги щодо сприяння розвитку освіти дорослого населення набуває Закон «Про про-

мислове навчання» (1964 р.), Відповідно до якого уряд країни для кожного сектора економіки організував Промислові Ради, які не лише проводили політику щодо освіти робітників у своїх секторах, а й зобов'язували працевластуваних вносити певну суму грошей за навчання [4, 44; 5, 9].

Отже, у першій половині ХХ століття освіта дорослих у Великій Британії набуває значного розвитку на державному рівні у зв'язку із значним удосконаленням виробництва: створюються робітничі організації, промислові ради, центральне бюро освітніх обмінів, розвивається заочна освіта, організовуються курси гуманітарної освіти, значна увага звертається на потреби дорослого населення сільської місцевості.

У зв'язку з тим, що у 70–80-х рр. ХХ ст. у Великій Британії значно підвищився рівень НТП у результаті чого відбувається ріст безробіття. В країні було видано низку директивних матеріалів з метою підвищення професійного рівня робітників. Зокрема, у 1972 р. була опублікована доповідь Е. Фауре «Вчитися бути», в якій відстоювалася ідея про необхідність освіти упродовж життя як для окремої особистості, так і загалом для суспільства [6, 74]. Згідно із законом «Про зайнятість і навчання на робочих місцях» (1973 р.) була створена Комісія з трудових ресурсів, яка контролювала Промислові Ради, які були створені у 60-ті роки ХХ ст., а також координувала навчання і зайнятість. Відповідно до закону скорочувалось фінансування гуманітарної освіти дорослих, поступово відбувалося розділення гуманітарної професійної додаткової освіти дорослих [4, 44]. Комісією з трудових ресурсів було видано кілька урядових документів, зокрема, проект «Нова ініціатива у професійному навчанні» (1981 р.); проект «До стратегії професійної освіти дорослих» – 1983р., в яких значна увага приділялася професійній освіті дорослих, рекомендувалося збільшення її можливостей щодо підвищення професійного рівня робітників відповідно до підвищеного рівня НТП та підприємствах [4, 51].

Отже, у 70–80-х рр. ХХ століття урядом Великої Британії було прийнято директивні матеріали, які сприяли підвищенню професійного рівня робітників, щоб задовольнити підвищений рівень НТП; значна увага зверталася на розвиток професійної освіти дорослого населення.

У кінці ХХ століття було видано низку законів, які слугували підґрунтям сучасної моделі системи освіти дорослих. Зокрема, закони «Про регіональні урядові відділи» (1994 р.), «Про Агенції регіонального розвитку» (1998 р.), «Про створення єдиної системи вищої освіти» (1988 р.) та закон «Про подальшу і вищу освіту» (1992 р.) сприяли зміні структури управління освітою. Якщо

закон 1988 р. ліквідував Комітет по університетських дотаціях і було створено Фондові Ради по вищій освіті (університетів, політехнічних інститутів і коледжів) то закон 1992 р. уніфікував Фондові Ради з вищої освіти (створені законом 1988 р.) і вони пізніше були поділені за територіальною ознакою і управляли по всій території країни. Крім того, законом 1992 р. Була створена Фондова Рада з подальшої освіти, яка здійснювала фінансовий контроль за сектором подальшої освіти, що раніше входило до обов'язків органів місцевої влади згідно із законом «Про освіту» 1944 р. [4, 54]. Згідно із законом «Про регіональні урядові відділи» (1994 р.) була створена проміжна регіональна влада, що сприяє тому, що на початку XXI століття розв'язується проблема співвідношення централізації і децентралізації управління освітою дорослих [3, 182]. Закон «Про агенції регіонального розвитку» (1998 р.) сприяє розподілу управлінських повноважень щодо організації освіти дорослих між агенціями регіонального розвитку [3, 182–183]. Слід також зазначити, що видання закону «Про подальшу та вищу освіту» 1992 р. сприяло створенню умов для значного збільшення кількості дорослих студентів в університетах та коледжах подальшої освіти. Крім того, цей закон свідчить про перехід від загальнокультурної концепції освіти дорослих до професійно-прагматичної моделі [3, 5; 4, 54].

Підґрунтям сучасної системи освіти дорослих слугували і закон «Про навчання та вміння», виданий у 2000 р., адже у зв'язку з переходом у 1997 р. до влади лейбористів на чолі з Т. Блером соціал-демократичні принципи поширювалися на освіту дорослих, що сприяло поєднання можливостей реалізації політики «рівних можливостей для всіх» за ринково-орієнтованими підходами до освіти [3, 6].

Звертає на себе увагу той факт, що в цей період був прийнятий закон «Про акредитацію» (1995 р.), який, на нашу думку, зіграв значну роль у розвитку освіти дорослих, адже відповідно до закону переважна більшість програм додаткової освіти дорослих була акредитована і тепер вони базуються на треступеневій моделі організації вищої освіти і після закінчення певної ступені дорослим студентам присвоюється ступінь бакалавра, магістра або доктора. Акредитовані програми освіти дорослих функціонують як і університетські стаціонарні програми [4, 57].

Заслугує на увагу й те, що у 1994 р. почався прийом студентів на курси неповного робочого дня з підготовки вчителів для отримання сертифіката РУСЕ, які функціонували у центрі дистанційного навчання у Великій Британії – Відкритий Університет у Лондоні. А також створення в країні у 1992 р. Управління численних пам'яток – порад

учителю і шкільному адміністратору, яким були розроблені рекомендації стосовно підготовки до інспекторської перевірки та роботи після завершення інспекції названим категоріям освітян [7]. Крім того, в цьому ж році створено Управління по стандартах у світі (УСО) Великої Британії, яке реалізує програми з оцінювання якості роботи освітян відповідно до встановлених національних стандартів. Управління також розробляє рекомендації по вивченню ефективності роботи освітян для адміністрації освітніх округів [7]. У 1992 р. створено в країні Офіс з питань стандартів в освіті, що сприяло тому, що центр ваги у системі підвищення кваліфікації вчителів було перенесено на школу. Названий офіс до цього часу доводить свою ефективність у боротьбі між ЗВО за якість освітніх послуг, за кваліфікацію викладачів ЗВО, за відповідність змісту курсів національним стандартам. Зазначаємо, що у британських стандартах вищої освіти акцент поставлено на вимоги до рівня оволодіння навчальним матеріалом та формування професійних практичних умінь [8].

Отже, в кінці ХХ століття була видана низка законів, що сприяло зміні структури управління освіти дорослих, проблеми співвідношення централізації і децентралізації управління освітою дорослих; поєднання можливостей реалізації політики «рівних можливостей для всіх» з ринково-орієнтованими підходами до освіти. У цей період відбулась акредитація більшості програм освіти дорослих, які тепер базуються на треступеневій моделі вищої освіти: бакалавр–магістр–доктор; створено Управління по стандартах та Офіс з питань стандартів в освіті, які до цього часу реалізують програми з оцінювання якості роботи освітян, для яких поставлено суворі вимоги до рівня оволодіння навчальним матеріалом та формування професійних практичних умінь.

У чинному законодавстві Великої Британії приділяється увага законам про реформування. Зокрема, з прийняттям Закону «Про реформу освіти» (1988 р.) в освітній сфері дорослих було розпочато інтенсивні реформи, що було викликано недостатнім освітнім рівнем дорослого населення і у зв'язку з цим – зниженням конкурентоспроможності Великої Британії [9, 76–77].

Провідними напрямками реформ освіти дорослих, як зазначає Н. Авшенюк, є: вдосконалення мовної та числової грамотності дорослого населення, якісна підготовка викладачів до навчання дорослих, втілення інновацій у навчальний процес, розширення міжнародних обмінів педагогічного персоналу з метою набуття глобального мислення працівниками освіти, сприяння реагуванню освітньої системи глобалізаційним процесам сучасності, реалізація сучасних реформ [10, 77].

У законі «Про реформу освіти» визначено мету реформи. В освіті дорослих відбулися значні зміни у зв'язку з прийнятою реформою. Зокрема, була прийнята система присвоєння кваліфікацій, яка відповідала сучасним соціально-виробничим потребам. Згідно із законом проводиться реформування всіх ланок освіти. Департамент освіти і науки організував спеціальні комісії, які розробили й представили куррікулуми для впровадження в практику роботи школи вже на початку 90-х років ХХ століття [1; 4].

У нормативному документі «Успіх для всіх. Реформування подальшої освіти та підготовки», виданому у 2002 р., визначено необхідність створення інформаційного та інтелектуального суспільства з метою навчання кожної людини впродовж усього життя, адже пріоритетним напрямом реформування системи освіти Великої Британії є застосування інформаційних та комунікаційних технологій [11, 55].

Отже, наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття на державному рівні у Великій Британії відбувається інтенсивне реформування освіти дорослих, у результаті якого були вдосконалені куррікулуми, прийнята система присвоєння кваліфікації, що відповідала соціально-виробничим потребам, визначено необхідність створення інформаційного та інтелектуального суспільства. У 1999 р. науково-дослідницька рада з економічних і соціальних проблем прийняла рішення «Про організацію спеціальних дослідницьких програм щодо концепції «Суспільство, що навчається», що сприяло підготовці наукових праць (значної кількості) щодо розвитку цієї концепції [6].

У 1995 р. Комісією Європейських співтовариств видано програмний документ «Викладання та навчання: до суспільства, що навчається», що сприяло випуску значної кількості наукової продукції стосовно концепції «суспільство що навчається» [6].

Разом з тим в законодавстві Великої Британії розглянуто і проблеми соціального статусу вчителя, робітника. Так, законом «Про педагогічну і вищу освіту» (1998 р.) введено нові підходи до можливостей професійної кар'єри працюючого вчителя; законом «Про умови праці та заробітну плату вчителів» (2002 р.) запроваджено нову структуру заробітної плати вчителя відповідно до рівня кваліфікації та зміни структури педагогічного навантаження [12, 76].

У 1994 р. було засновано агентство з підготовки вчителів (Teacher Training Agency – ТТА), до функції якого входили й фінансування програм підготовки вчителів та підвищення престижу педагогічної діяльності [13, 38].

У 1998 р. у Великій Британії запроваджено обов'язковий рік стажування «Входження в про-

фесію». Весь цей період стажер працює під керівництвом наставника за індивідуальною програмою – підтримкою початківця [8].

Отже, названі директивні матеріали вносять кардинальні зміни статусу вчителів, сприяючи підвищенню їхнього престижу.

У Великій Британії відбуваються систематично офіційні консультації з проблем освіти дорослих, приймаються відповідні документи, найбільш відомий з яких «зелені» і «білі» документи [5, 11].

Державні документи кінця ХХ – початку ХХІ століття (Державний документ Зелена книга «Ера освіти» – 1998 р; Закон «Про навчання та професійні вміння» – 2000 р.; Біла книга «Вміння для життєдіяльності» – 2001 р.; Документ «ХХІ століття. Реалізація нашого потенціалу – 2003 р.) відводять в освітній політиці уряду Великої Британії ключове місце освіти дорослих: забезпечення грамотності населення; рівні можливості для освіти всім групам населення; визнання права на освіту та навчання упродовж життя.

До того ж, закон 2000 р. «Про навчання та професійні вміння» повернув непрофесійним реформам освіти дорослих державну фінансову підтримку; в білому документі «Вміння для життєдіяльності» окреслено не лише схему підготовки викладачів системи освіти дорослих, а й – підвищення їхньої професійної кваліфікації [3, 60–61; 5, 10].

На основі зазначеного можна зробити висновок, що питання підвищення конкурентоспроможності країни, а також розвитку освіти дорослого населення упродовж тривалого часу, починаючи з середини ХІХ століття, завжди знаходилися в полі зору влади Великої Британії, визначалося законодавчо-нормативною базою. У ХІХ столітті інтенсивно відбувався розвиток освіти дорослого населення, видавалися директивні матеріали, які сприяли освіті дорослих, адже її прогрес був необхідний для зростаючої економіки країни.

Значного розвитку набуває освіта дорослих у ХХ столітті. Вважається, що початок освіти дорослих на державному рівні поклав закон «Про освіту» 1902 р. Закон «про освіту» 1944 року урегулював освіту дорослих. У зв'язку із удосконаленням виробництва у першій половині ХХ століття видається низка директивних матеріалів, згідно з якими створюються робітничі організації, промислові ради, розвивається заочна освіта, організуються курси гуманітарної освіти. У 70–80 роки ХХ століття значна увага звертається на розвиток професійної освіти дорослих у зв'язку із значним підвищенням рівня НТП. У кінці ХХ століття видано низку законів, які слугували підґрунтям сучасної моделі системи освіти дорослих: змінюється структура управління освіти дорослих, реалізується політика поєднання «рівних можливостей

для всіх» з ринково-орієнтованими підходами до освіти, відбувається акредитація більшості програм освіти дорослих, створено управління з стандартизації освіти. Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття на державному рівні відбувається реформування освіти дорослих, у результаті якого вдосконалені куррікулуми, прийнята система присвоєння кваліфікації відповідно до соціально-виробничих потреб, підготовлені і впроваджені в життя дослідницькі програми щодо розвитку концепції «Суспільство, що навчається».

У Великій Британії проблеми соціального статусу вчителя, робітника також у розглянуто у законодавстві, що сприяє підвищенню їхнього престижу.

Слід зазначити, що в країні видаються відповідні документи (найбільш відомі – «зелені» і «білі» документи), в яких зазначено необхідність проведення консультацій з проблем освіти дорослих, здійснення роз'яснення питань розвитку освіти дорослого населення, зазначених у директивних матеріалах.

Список використаних джерел

1. Коваленко С. Андрагогічні принципи у поглядах британських теоретиків освіти (ретроспективний аналіз) // Вісник Черкаського університету. Вип. № 2, 2017. – С. 53–59
2. Further and Higher Education Act 1992. – London: HMSO, 1992.
3. Коваленко С. М. Тенденції розвитку освіти дорослих в Англії (остання чверть ХХ – початок ХХІ ст.) [Текст]: дис. ... канд. пед. наук / С. М. Коваленко. – Житомир, 2005. – 235 с.
4. Топоркова Ольга Викторовна. Развитие дополнительного образования взрослых в Великобритании : диссертация ... кандидата педагогических наук : 13.00.01 / Топоркова Ольга Викторовна; [Место защиты: Волгогр. гос. пед. ун-т]. – Волгоград, 2007. – 237 с.
5. Лук'янова Л. Законодавче забезпечення освіти дорослих: зарубіжний досвід / Лариса Лук'янова; Українська Асоціація освіти дорослих. – Київ: ТОВ «ДКС-Центр», 2017. – 147с.
6. Митина Анна Мееровна. Становление и развитие дополнительного образования взрослых за рубежом: концептуальный анализ : диссертация ... доктора педагогических наук : 13.00.01. – Волгоград, 2005. – 417 с.
7. Гаргай Виктор Богданович. Развитие системы повышения квалификации учителей в Великобритании : 13.00.01 Гаргай, Виктор Богданович Развитие системы повышения квалификации учителей в Великобритании (конец XIX – конец XX вв.) : диссертация... д-ра пед. наук : 13.00.01 Новосибирск, 2006. – 446 с.
8. Великобританія: нові вчителі для нового суспільства <http://education-ua.org/ua/porivnyalna-pedagogika/460-velikobritaniya-novi-vchiteli-dlya-novogo-suspilstva>
9. Енциклопедія освіти [Текст] / Акад. пед. наук України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1038 с.
10. Авшеник Н. М. Велика Британія. Енциклопедія освіти / Н. М. Авшеник ; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
11. Кучай Т. П. Система професійної підготовки вчителів початкових класів до морально-етичного виховання учнів в університетах Японії : монографія / за ред. Н. Г. Ничкало. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А., 2014. – 584 с.
12. Авшеник Н. М. Велика Британія. Енциклопедія освіти / Н. М. Авшеник ; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
13. Задорожна І.П. Особливості методичної підготовки вчителів англійської мови у Великій Британії : Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. –Тернопіль, 2002. –307с.

References

1. Kovalenko S. Andrahohichni pryntsypy u pohlyadakh brytanskykh teoretykiv osvity (retrospektyvnyy analiz) // Visnyk Cherkaskoho universytetu. Vyp. № 2, 2017. – S. 53–59
2. Further and Higher Education Act 1992. – London: HMSO, 1992.
3. Kovalenko S. M. Tendentsiyi rozvytku osvity doroslykh v Anhliyi (ostannya chvert KHKH – pochatok KHKHI st.) [Tekst]: dys. ... kand. ped. nauk / S. M. Kovalenko. – Zhytomyr, 2005. – 235 s.
4. Toporkova Olha Vyktorovna. Razvytye dopolnytelnoho obrazovanyya vzroslykh v Velykobrytany : dyssertatsyya ... kandydata pedahohycheskykh nauk : 13.00.01 / Toporkova Olha Vyktorovna; [Mesto zashchyty: Volhohr. hos. ped. un-tj]. – Volhohrad, 2007. – 237 s.
5. Lukyanova L. Zakonodavche zabezpechennya osvity doroslykh: zarubizhnyy dosvid / Larysa Lukyanova; Ukrayinska Asotsiatsiya osvity doroslykh. – Kyiv: TOV «DKS-Tsent», 2017. – 147s.
6. Mytna Anna Meerovna. Stanovlenye y razvytye dopolnytelnoho obrazovanyya vzroslykh za rubezhom: kontseptualnyy analiz : dyssertatsyya ... doktora pedahohycheskykh nauk : 13.00.01. – Volhohrad, 2005. – 417 s.
7. Harhay Vyktor Bohdanovych. Razvytye systemy povyshenyya kvalyfykatsyy uchyteley v Velykobrytany : 13.00.01 Harhay, Vyktor Bohdanovych Razvytye systemy povyshenyya kvalyfykatsyy uchyteley v Velykobrytany (konets XIX – konets XX vv.) : dyssertatsyya... d-ra ped. nauk : 13.00.01 Novosybyrsk, 2006. – 446 s.
8. Velykobrytaniya: novi vchyteli dlya novoho suspil'stva <http://education-ua.org/ua/porivnyalna-pedagogika/460-velikobritaniya-novi-vchiteli-dlya-novogo-suspilstva>
9. Entsyklopediya osvity [Tekst] / Akad. ped. nauk Ukrayiny ; holov. red. V. H. Kremen. – K. : Yurinkom Inter, 2008. – 1038 s.
10. Avshenyuk N. M. Velyka Brytaniya. Entsyklopediya osvity / N. M. Avshenyuk ; hol. red. V. H. Kremen. – K. : Yurinkom Inter, 2008. – 1040 s.
11. Kuchay T. P. Sistema profesynoyi pidhotovky vchyteliv pochatkovykh klasiv do moralno-etychnoho vykhovannya uchniv v universytetakh Yaponiyi : monohrafiya / za red. N. H. Nychkalo. – Cherkasy: vydavets Chabanenko YU. A., 2014. – 584 s.
12. Avshenyuk N. M. Velyka Brytaniya. Entsyklopediya osvity / N. M. Avshenyuk ; hol. red. V. H. Kremen. – K. : Yurinkom Inter, 2008. – 1040 s.

13. Zadorozhna I.P. Osoblyvosti metodychnoyi pidhotovky vchyteliv anhliyskoyi movy u Velykiy Brytaniyi : Dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04. –Ternopil, 2002. –307s.

Ільдико Орос. Законодательное обеспечение системы образования взрослого населения в Великобритании

Вопросы повышения конкурентоспособности страны, а также развития образования взрослого населения на протяжении длительного времени, начиная с середины XIX века, всегда находились в поле зрения властей Великобритании, определялось законодательно-нормативной базой. В XIX веке интенсивно происходило развитие образования взрослого населения, выдавались директивные материалы, которые способствовали образованию взрослых, ведь ее прогресс был необходим для растущей экономики страны.

Значительное развитие получает образование взрослых в XX веке. В стране выдаются соответствующие документы (наиболее известные – «зеленые» и «белые» документы), в которых указана необходимость проведения консультаций по проблемам образования взрослых, осуществление разъяснения вопросов развития образования взрослого населения, указанных в директивных материалах.

Ключевые слова: законодательное обеспечение, система образования, взрослое население, Великобритания, директивные материалы.

Ildiko Oros. Legislative maintenance of the education system of adult population in the UK

The issue of improving the country's competitiveness and the development of adult education for a long time, from the middle of the nineteenth century, have always been in the sight of the British authorities, were determined by the legislative and regulatory framework. It is believed that the beginning of adult education at the state level laid the law «On Education» in 1902, the Law «On Education» in 1944 regulated the education of adults.

In connection with the improvement of production in the first half of the twentieth century, a number of policy materials are issued, according to which workers' organizations, industrial councils are created, correspondence education is developing, courses of humanitarian education are organized. In the 70–80 years of the twentieth century, much attention is being drawn to the development of vocational education of adults in connection with a significant increase in the level of NTP. At the end of the twentieth century, a number of laws were issued, which served as the basis for a modern model of adult education: the structure of adult education management is changing, the policy of combining equal opportunities for all with market-oriented approaches to education, accreditation of most adult education programs, management of standardization of education. The relevant documents are issued in the country (the most well-known are «green» and «white» documents), which indicate the need for consultations on adult education, and the clarification of the issues of adult education development indicated in the policy materials.

In the nineteenth century, the development of adult education was intensively taking place, policy materials were issued that promoted the education of adults, because its progress was necessary for the growing economy of the country.

Key words: legislative support, education system, adult population, Great Britain, policy materials.